Izhaja vsak četrtek in [illegible] s poštnino vred ali v [illegible]ori s pošiljanjem [illegible] za celo leto 32 din., pol leta 16 din., četrt leta [illegible] din. Izven Jugoslavije [illegible] din. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. Kdor ne dopošlja do odpovedi, naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezne številke stane [illegible] din. Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rukopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne [illegible] primeren popust. Neupravičene reklamacije so poštnine proste.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.6[illegible].

Telefon interurban št. 113.

28. številka. MARIBOR, dne 10. julija 1924. 58. letnik.

Pojdimo na mladinske dneve v Maribor!

Kadar je velik požar uničil in upepelil celo vas, takrat morajo vsi prebivalci začeti pridno delati, graditi nove hiše, popravljati stare in poškodovane, voziti skupaj potreben materijal in zidati. V požganih hišah, upepeljenih gospodarskih poslopjih ni mogoče stanovati.

Nalik vseuničujočemu požaru so se danes ujedle v slovensko ljudstvo strupene in pogubljive razvade, ki pretijo uničiti njegovo nekdaj tako krepostno dušo in ga privesti na rob verskega in narodnega propada. Na zunaj še danes stojijo povsod po lepih naših ravninah, gričih in hribih isti beli domovi, a kaj se je zgodilo s prebivalci, ki v njih prebivajo, tega nam beli zidovi in rdeče strehe ne razodevajo.

Komu se ne krči srce, če opazuje, kako že komaj dorastli fantje omahujejoj po cestah in v alkoholni omami bruhajo iz sebe bogokletne glasove. Kje je tista mladinska skromnost, treznost in spoštljivost, ki je dičila stari naš rod?

Zajedno z moralnim propadom gre verski propad.

Neki stari slovenski župnik je rekel: »Toliko let že živim, obhajal sem že nešteto praznikov in vodil mnogoštevilno obiskane procesije. Ne vem, kaj je prišlo sedaj v moje farane. Ne splača se več procesija pri podružnici,- saj niti občinski možje ne pridejo blizu.«

Plemenito slovensko ljudstvo je nekdaj zidalo take lične cerkve, nasledniki pa jih ne marajo.

Po naših vaseh propadajo lepe kmetske šege, navade. Kako boli stare očete in matere, da sinovi to omalovažujejo, kar je jim sveto. S šegami propadajo narodne noše, mesto njih se pa uvajajo moderne, gizdalinske mode, ki obenem s popačenostjo jasno kažejo, kako daleč smo že prišli.

Slovenščino bi radi zamenjali.

Razven tega smo se znašli v novi državi. Nemci nas sicer več ne pritiskajo, pač pa imamo druge sovražnike, ki so tem nevarnejši, ker so med nami samimi skriti.

Nekdaj, ko je živel naš nepozabni Slomšek, ni nikomur niti na misel prišlo, da bi svojo milo slovenščino izdal ali zamenjal, za kako drugo mešanico. Danes pa vstajajo med nami ljudje in hočejo, da zatajimo svoj jezik in ga zamenjamo za neko mešanico jugoslovanščine. Silijo slovensko ljudstvo, da napravi popolen prelom s svojo preteklostjo in najrajši bi imeli, da bi celo kat. vero zatajili in prešli v pravoslavje.

Na celi črti prodira počasi, a dosledno ta moderni strup v naš narod, dnevno izgubljamo odporne sile, izdajamo svojo preteklost, za katero so se naši očetje borili stoletja.

Kar pa je najslabše, je to, da je slovensko ljudstvo čisto ravnodušno ob teh zlih pojavih. Mesto, da bi vsi, kakor eden mož vstali in stari slovenski program obnovili, ostaja naše ljudstvo gluho in nemo in se vgreza v alkoholnem močvirju, da si uduši v omami boljše spoznanje.

Ne smemo več dalje tega trpeti! Prelomiti moramo s tem gnilim stanjem nezanimanja in brezdušnosti. Vse naše ljudstvo se mora zopet zavedati svojih nalog, ne samo posamezniki. Nazaj se mora povrniti med nas stara slovenska čednost, treznost, vera, stare šege in navade; vse ljudstvo se mora obnoviti.

Namen mladinskih dnevov.

Mladinski dnevi imajo ta namen. Naša mladina, ki se po vsej pravici imenuje seme lepše bodočnosti, bo prišla skupaj in pokazala s svojim nastopom, da še v njenih žilah polje tista pristna slovenska kri, ki je tekla po žilah naših prednikov, ki so se borili za staro prav do pri Brežicah, v Posavju in Dolenjskem.

Na mladinskih dnevih bomo pokazali, da še gori v naših srcih plamen tiste vere, ki je dala našim prednikom moč kri prelivati v obrambo očetnjave proti zahrbtnemu sovražniku Turku, naša mladina bo pokazala, da se zna žrtvovati in se odreči, da še ni tisti moderni slabič, ki mu je edini vzor uživanje in telesna naslada. Nobenega fanta in dekleta naj ne bo, ki bi ostal te dneve doma. Vsak ve, da bo tu dobil take nauke in navdušenje, ki mu jih more dati le pogled na naše krasne hribe in doline, polja in travnike, ki so na njih naši predniki stavili svoje slovenske domove in ustvarjali slavna dela naše preteklosti.

Ko bo naša dobra mladina, cvet slovenskega naroda, zbrana v Mariboru, bo zopet v duhu prišel med nas naš veliki Slomšek in **nas navdušil za stare vzore ljubezni do katoliške cerkve in do rodnega jezika.**

Če pa se bomo navduševali za slovenstvo, nikakor ne bomo pozabili širše naše domovine Jugoslavije. Prepričani smo, da vse to lepo, kar v sebi skriva slovenski jezik in slovenska omika, nikakor ne nasprotuje jugoslovenstvu. Nasprotno, povdarjati slovenstvo, se pravi povdarjati tudi jugoslovanstvo.

Slovenstvo ima v sebi toliko lepih stvari, vrednih, da jih unesemo v jugoslovanstvo, da bi bila neprecenljiva škoda in skrumba preteklosti, ako bi vse to zavrgli. Slovenstvo mora ravno vsled tega, **ker je po svoji notranji vrednosti najimenitnejše med tremi jugoslovanskimi kulturami, tvoriti jedro bodočega jugoslovanstva in imeti prvenstvo med srbstvom in hrvatstvom.**

Zato se mladinski dnevi vršijo v imenu slovenstva, obnove vsega, kar je domače, ker mora biti jugoslovanstvo sestava treh narodnih kultur, slovenske, hrvatske in srbske, ne pa samo posnemanje srbstva.

Kdor čuti torej slovensko, tako slovensko, kakor so čutili Slomšek in drugi prvoboritelji našega malega, a žilavega naroda, bo prišel na mladinske dneve v Maribor. — Dr. J.

Kateri poklici še imajo bodočnost?

Sedaj po končanem šolskem letu in ob nastopu velikih počitnic prinaša časopisje pregled vseh poklicov, ki imajo izgled za bodočnost in daje staršem nasvete: katerih stanov se naj oprime v naši državi šolana mladina, da bo pri kruhu in preskrbljena za življenje.

Kakor je videti, se nismo v teh desetih letih, odkar smo začeli ter končali vojno in se oprijeli nove države, veliko naučili in glede marsičesar bi še danes lahko trdili, da smo v vojskinem času. Za časa vojne smo lahko izprevideli, da višja šolska izobrazba še nikakor ni vse na svetu, da ni naslov doktor nobeden porok za življenjsko preskrbo in da ni maturitetno spričevalo zagotovilo: posestnik tega zrelostnega spričevala se bo res oklenil poklica, kateri mu bo zadostoval v življenju in v katerem bo koristil človeštvu.

Danes moramo žalibog beležiti, da stojimo pred prenapolnjenjem takozvanih akademičnih poklicev (poklici, ki zahtevajo višješolsko izobrazbo). In ravno to prenapolnjenje nas navdaja s strahom, ker gredo v zgubo naše duševno največje ter najboljše moči.

Kratek pregled posameznih poklicov .

Od poklicov, ki zahtevajo višješolsko izobrazbo, je bogoslovje še edini, kamor je naval po končani vojni malodane popolnoma prenehal. Izvzemši Slovenijo so bogoslovna semenišča skoro čisto prazna, ni več kaplanskega naraščaja. Veliko je župnij katoliških in pravoslavnih v naši državi, ki niso zasedene od župnikov, ampak opravlja po dve in še več far en župnik.

Nekaj, česar mi v Jugoslaviji nimamo in kjer ne moremo beležiti nobenega napredka, moramo posebno omeniti, to je: zanimanje za širno polje poljedelstva. Jugoslavija kot izključno agrarna država nima, izvzemši Slovenijo, poljedelskih srednjih in strokovnih šol. Kot eno panogo teh dveh ravnokar omenjenih šol beležimo vrtnarstvo. V bogati in rodovitni Jugoslaviji je vrtnarstvo tako na neznatni in nizki stopinji, da ne prihajajo naši trgi glede zelenjave niti v poštev. V vseh drugih državah igra

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

15

Tesno je položila ušesa h glavi in izzivalno rjovenje je zagrmelo iz njenega strašnega žrela.

Iz varne višine pa je odgovoril Tarzan z grozečim bojnim krikom, ki je z njim Kršakov rod izzival svoje sovražnike na boj. Tako strašen je bil ta bojni klic, da je umolknila džungla in v nemem strahu poslušala in da so se njeni prebivalci v plašni grozi umaknili v goščavo in poskrili.

Nekaj trenutkov sta se molče gledala oko v oko neizprosna sovražnika, nato pa se je velika divja mačkalevinja obrnila v džunglo in ta jo je požrla kakor morje požre kamen, ki ga vržeš vanj.

V Trzanovi duši pa se je rodila velika misel.

Da jo razumemo, moramo seči za par dni nazaj. Pred par dnevi namreč se je zgodilo, da je Trzan ubil silnega Tublata.

Sprla sta se za košček mesa.

Mladi belokožec je koprnel po mesni hrani. Saj je bil potomec plemena, ki živi po večini od mesa, njegovo naglo in krepko se razvijajoče telo je zahtevalo take hrane.

In poskrbel si jo je.

Ujel je skokonogo antilopo v svojo letečo zanko, jo zaklal z lovskim nožem in razkosal, se najedel in drugo nesel seboj v tabor Kršakov, da bi imel zalogo že za bližnje dni.

Pa videl ga je stari Tublat in koj planil nadenj, nevoščljiv in razdražen.

Umaknil se mu je v varne višine stoletnega velikana, kamor težki nasprotnik ni mogel za njim.

Tedaj je Tublat pobesnel.

Z divjim rjovenjem je planil med zbrani rod, tolkel in grizel in sekal strašne rane, kamor je zadel.

Vse je bežalo. V hipu ni bilo nikogar več na trati, le zapoznela samica je hitela k drevesu, na katerem je sedel Trzan.

Kala je bila.

Ko je Trzan opazil, da je njegova varuhinja v smrtni nevarnosti, je kako strela planil k tlom in se postavil pred Kalo. Z zmagovitim krikom je skočil naden Tublat. Videti je bilo, kako ga veseli, da bo mogel obračunati z nadležnim tujcem.

Pa njegovi strašni zobje se niso dotaknili mladega lorda.

Mišičasta roka je sunila kvišku in ga pograbila za kocinasti vrat, druga roka pa je zagrebla ostri lovski nož pač dvanajstkrat v široke prsi. Kakor blisk so padali udarci in prej niso nehali, da je orjaško telo mrtvo zdrknilo na tla.

Belokoži zmagovalec pa je stopil premaganemu sovražniku na vrat, dvignil ponosno mlado glavo vznak in zmagoslovni krik Kršakovega rodu je zadonel iz njegovega grla, da je daleč odmevalo po pragozdu.

Trzan pa se je čutil junaka, nepremagljivega borca. Bral je o takih junakih in njihovih borbah v knjigah in ponosen je bil, da je tudi v tem podoben ljudem.

In tisti dan ko se je srečal s Saboro, mu je prišla velika misel —.

Če je premagal strašnega Tublata, zakaj bi ne premagal tudi drugih sovražnikov? Zakaj ne tudi — Sabore?

Da, na Saboro pojde, nad silno levinjo! In tudi njo bo ubil! Saj je junak, nepremagljiv borec!

In ko jo ubije, sleče njen lepi zlatorumeni kožuh — in imel bo obleko! Podoben bo popolnoma ljudem, svojemu rodu. —

Tisti dan pa ni imel več mnogo časa, da bi razglabljal svoje velike načrte.

Sredi poldneva se je stemnilo, džungla je umolknila, drevesa so stala nepremična kot bi strahoma pričakovala veliko, usodno nesrečo. Vsa narava je čakala —.

In kmalu je prišlo.

Rahlo izprva in iz velike daljave se je čulo votlo, otožno ječanje. Bliže in bliže je prihajalo, bolj in bolj je naraščalo.

Orjaki pragozda so se sklonili k zemlji kakor pod mogočno roko. Globlje in globlje so se sklanjali in še vedno ni bilo drugega glasu ko otožno ječanje vetra.

In hipoma so gozdni orjaki zavihteli svoje vitke vrhove kakor bičevnike, kot bi hoteli jezno ugovarjati bližajočemu se nasilju. Živ slepeč blisk je zaplamtel skozi temno goščavo. Globoko grmenje je pribobnelo za njim.

In nato je pekel spustil svoje moči nad džunglo.

Tresoča se v mrzlem deževju se je stiskala Kršakova čreda pod široke veje dreves. Tema je bila kakor o polnoči. Bliski so švigali in treskali in osvetljevali vihrajoče veje klanjajoče se vrhove in globoko upognjena debla. In lilo je, lilo, kot bi se morje hotelo izliti nad džunglo.

In tu in tam se je stoleten gozdni očak, zadet od strele, razletel v tisoč tresk in padel med sosede, polomil v padcu neštete veje in mlada drevesa ter še povečal neprodirno goščavo.

Cele veje je trgal vihar, jih nosil seboj in prinašal smrt in uničenje neštetim nesrečnim in brezbrambnim prebivalcem gosto obljudene džungle.

Ure in ure je trajala strašna nevihta, kakršno po-